

Žalobkyně zaručila se za směnečný dluh žalovaného. Věřitel žaloval o zaplacení dluhu žalobkyni a, vysoudiv spor, vedl proti ní exekuci. Žalobou, o níž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalovaném zaplacení 12.320 Kč útrat žaloby, exekuce a poplatků ve sporu (exekučním řízení) věřitele proti žalobkyni. O b a n i ž š í s o u d y žalobu v tomto směru zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Částka 12.320 Kč tvoří podle vlastního tvrzení odvolatelky útraty žaloby, exekuce a poplatky ze sporu. Na tento peníz nebylo lze jí přiznati nárok podle § 1358 obč. zák. proto, že tu nešlo o dluh cizí, o dluh žalované strany, nýbrž o vlastní dluh žalobkyně. Nevadí, že útraty jsou částí vedlejšího příslušenství pohledávky hlavní, neboť v příčině § 1358 obč. zák. rozhoduje jen to, jak jest posuzovati zaplacený peníz v poměru mezi dlužníkem a rukojmím; tento převzal na sebe závazek zaplatiti v určitém případě místo dlužníka; neučiní-li tak dobrovolně, dá-li se k plnění tomu nutiti teprve nákladným sporem, nemůže vůbec útraty sporu požadovati od dlužníka, za něhož se zaručil, protože tyto útraty jsou jeho dluhem. To platí v podstatě také v souzeném případě, nechť příčina, pro kterou žalobkyně byla od banky žalována, byla jakákoliv a nebylo by rozhodným zavinění žalobkyně, protože tu nejde o náhradu škody. Žalobkyně převzala rukojemství ve formě skripturní obligace a musí sama nésti toho následky, které jí vyplynuly z toho, že nedostála svým závazkům, které jí podle povahy tohoto způsobu zaručení proti věřiteli vzešly a z toho, že — jak sama připouští — prolongaci směnky odepřela. Platila tedy tyto náklady u banky za sebe, a nikoliv za žalovanou, a nemůže je tedy od ní požadovati z důvodu § 1358 obč. zák.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání poukázav v otázce, o níž tu jde, na důvody rozsudku odvolacího soudu.

Čís. 9826.

Zmocněnec musí vydati zmocniteli vše, co prováděje zmocnění, pro něho obdržel. Tento nárok zmocnitelův proti zmocněnci se promlčuje ve třiceti letech.

I nepřihlášené pohledávky podléhají vyrovnání. Jde na nebezpečí vyrovnacího dlužníka, neplatí-li nepřihlášené dluhy, ať tak učinil z jakékoliv příčiny, třeba nezaviněně.

(Rozh. ze dne 12. dubna 1930, Rv II 549/29).

Žalovaný byl účetním u žalujícího společenstva a jako takový přijal roku 1921 pro společenstvo 14.000 Kč. Roku 1924 bylo o jmění žalovaného zahájeno vyrovnací řízení, v němž se žalovaný vyrovnal na 38%. Společenstvo nepřihlásilo svou pohledávku 14.000 Kč k vyrovnání žalovaného a žalovaný na pohledávku společenstva neplatil splátky. Žalobě společenstva proti žalovanému o zaplacení 14.000 Kč procesní soud první stolice vyhověl. Odvolací soud přisoudil žalobci jen 38% zažalované pohledávky. D ů v o d y: Po stránce právní jde v podstatě o dvě námitky žalovaného: o námitku promlčení za-

lobního nároku podle § 1489 obč. zák. a o námitku, že žalující družstvo má podle § 53, první odstavec vyr. ř. nejvýše nárok na vyrovnací podíl 38%. První soud dospěl k názoru, že tu nejde o náhradu škody, nýbrž o nárok z uschování podle § 961 obč. zák., pro nějž platí třicetiletá promlčecí lhůta § 1478 obč. zák. a že žalující družstvo může požadovati na žalovaném zaplacení v plném rozsahu podle § 53, čtvrtý odstavec, pokud se týče podle § 57 vyr. ř. S míněním, že jde o nárok z úschovy, nelze souhlasiti. Žalovaného, pokud jako účetní, tedy obchodní pomocník, byl pověřen přijímatí peníze od zákazníků žalujícího družstva a platiti jimi pohledávky dodavatelů družstva, jest arci považovati za obchodního zmocněnce žalujícího družstva, což ostatně i odvolatel uznává, nikoliv však za uschovatele peněz zákazníky mu odevzdaných. Zákazníci mu odevzdávali peníze pro družstvo a ve sporu nebylo ani tvrzeno, že bylo úmyslem stran, by peníze ty měl po určitý čas ve svém osobním opatrování a pak je ukladateli vrátil, naopak byl podle povahy věci povinen je ihned odvésti do pokladny žalujícího družstva, pro něž peníze ty přijímal, jakožto »veškeren užitek z věcí pocházející« (§ 1009 obč. zák.). Této zmocněncově povinnosti nevyhověl žalovaný potud, že, jak zjištěno, 14.000 Kč družstvu neodvedl, takže žalující strana jako zmocnitel má proti němu podle § 1009 obč. zák. (čl. 57 násl. a čl. 1 obch. zák.) zásadně nárok na přenechání veškerého užitku, to je na vyplacení 14.000 Kč, kterýžto nárok podle obecné zásady § 1478 obč. zák. (k tomu §§ 1465, 1485 obč. zák.) jest podroben promlčení 30ti letému. Opodstatněna jest však námitka vznesená proti žalobnímu nároku se zřetelem na právní účinky vyrovnacího řízení, jež bylo k návrhu žalovaného zahájeno dne 26. června 1924 a v němž usnesením vyrovnacího soudu ze dne 29. září 1924 bylo potvrzeno vyrovnání na vyrovnací podíl 38% v patnácti stejných měsíčních splátkách od 1. prosince 1924 počínajíc. Prvá stolice neuznala tuto námitku žalovaného, uváživši, že žalující strana teprv rozsudkem ze dne 2. června 1927 zvěděla s bezpečností, že může proti žalovanému uplatňovati zažalovanou pohledávku, a že proto může požadovati plné zaplacení své pohledávky, k níž prý jen vinou žalovaného nebylo ve vyrovnání přihlédáno (§ 53, čtvrtý odstavec, vyr. ř.); že ostatně žalovaný, jak sám připouští, neplatil žalující straně vyrovnací splátky, takže byla již z té příčiny oprávněna žádati celou zažalovanou pohledávku podle § 57 vyr. ř. Tomuto odůvodnění právem vytýká odvolatel, že žalující družstvo v první stolici ani netvrdilo, že se žalovaný dopustil zavinění podle § 53, čtvrtý odstavec, vyr. ř. a že první soud se touto otázkou vůbec nezabýval i neběře o tom za dokázanou žádnou skutečnost. K tomu, co v té příčině uvádí teprve odvolací sdělení o povinnosti žalovaného, by pohledávku družstva uvedl v seznamu věřitelů a platil vyrovnací splátky, nelze přihlížeti jakožto k novotě v opravném řízení nepřipustné (§ 482 c. ř. s.). Ostatně nestačí opominutí této povinnosti k sestrojení výhradního zavinění dlužníkovy, jež má na zřeteli ustanovení § 53, čtvrtý odstavec, vyr. ř., nanejmenší ano bylo na žalujícímu družstvu, by svou pohledávku přihlásilo k vyrovnání, to tím spíše, ani se nejen právní zástupce, nýbrž i předseda žalujícího

družstva zúčastnili dne 30. dubna 1924 roku před okresním soudem, při němž žalovaný jako svědek poprvé vypovídal ve sporu Ck IIa 7/24 v podstatě stejně jako později dne 19. května 1927 před procesním soudem, takže již tehdy žalující družstvo mohlo a mělo si uvědomiti pravý stav věci. Zřejmo tudíž, že ustanovení § 53, čtvrtý odstavec, vyr. ř. na souzený případ použití nelze a že žalující družstvo má podle prvního odstavce tohoto zákonného ustanovení nárok jen na vyrovnací podíl. Ježto pohledávka nebyla uplatňována ve vyrovnání, nebyl dlužník povinen konati na ni splátky ve vyrovnání stanovené, takže ani ustanovení § 57 poslední věta vyr. ř. tu neplatí. Po těchto právních stránkách prvá stolice věc posoudila mylně, přiznavši žalujícímu družstvu celou zažalovanou pohledávku místo 38% vyrovnacího podílu, i bylo v tomto rozsahu odvolání vyhověti.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu

D ů v o d y:

Obě strany napadají rozsudek odvolacího soudu pro nesprávné právní posouzení věci (čís. 4 § 503 c. ř. s.), žalobce potud, pokud bylo vyhověno odvolání žalovaného, a žalovaný potud, pokud mu nebylo vyhověno. Žalovaný napadá právní názor odvolacího soudu, že tu jde o žalobu podle § 1009 obč. zák. a že tedy platí třicetileté promlčení. Tomuto právnímu názoru jest však přisvědčiti. Žalovaný sám přiznává, že jest ho považovati za zmocněnce žalobce. Jako takový musí však vydati zmocniteli, co prováděje zmocnění pro něho obdržel (viz Krainz-Ehrenzweig, Recht der Schuldverhältnisse § 382, III, Schey-Obligationsverhältnisse § 79 a Sedláček, Obligační právo II bod 109). Žalobci přísluší tedy proti žalovanému nárok na vydání peněz, jež žalovaný pro něho převzal. Tento nárok jest však podroben podle § 1478 obč. zák. promlčení třicetiletému, jak již odvolací soud správně rozpoznal. Nětřeba se proto obíratí otázkou, zda a pokud byla přerušena 3 letá lhůta promlčecí podle § 1497 obč. zák. Dovolání žalovaného nebylo proto vyhověti. Nelze však upříti oprávnění dovolání žalobce, neboť odvolací soud neposoudil věc správně po právní stránce, dospěv k úsudku, že tu neplatí ustanovení § 57 poslední věta vyr. ř. Není sporu o tom, že žalovaný neplatil žalobkyni vyrovnací kvoty. Je-li tomu tak, stalo se vyrovnání podle § 57 poslední věty vyr. ř. nicotným a žalobce jest oprávněn žádati plné zaplacení své pohledávky. Nesejde na tom, že žalobce nepřihlásil svou pohledávku k vyrovnacímu řízení. Nedostatek přihlášek má jen význam pro přiznání hlasovacího práva ve vyrovnání (§ 4, 39 a 42 vyr. ř.). Jinak však podléhají i nepřihlášené pohledávky vyrovnání podle § 53 vyr. ř. Jde tedy na nebezpečí vyrovnacího dlužníka, neplatí-li dluhy nepřihlášené, ať tak učinil z jakékoliv příčiny, třeba nezaviněné. (viz rozh. sb. n. s. čís. 6663, 7945 a 9324). Není tedy třeba obíratí se otázkou, zda by žalobce s hlediska § 53 čtvrtý odstavec vyr. ř. byl oprávněn požadovati od žalovaného zaplacení své pohledávky v plné výši.